

A close-up photograph of a business meeting. Several hands are visible, some holding a tablet. The tablet screen displays the title of the e-book in Thai. The background is blurred, showing people in business attire.

การตกลงร่วมกัน ในธุรกิจ E-book

A photograph of four business professionals in a meeting. A man and a woman are shaking hands across a table. Two other people are seated at the table, looking on. There are laptops and a coffee cup on the table.

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

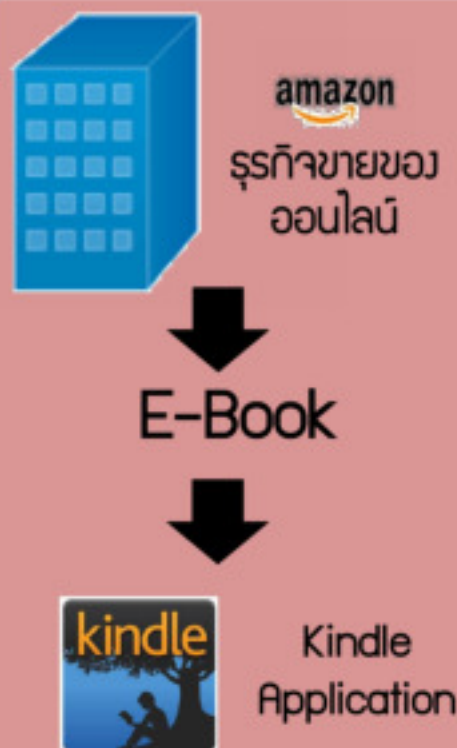
ธุรกิจ E-book หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นธุรกิจเทคโนโลยีด้านไอทีที่เริ่มเข้ามาในตลาดในช่วงเวลาไม่เกิน 10 ปีที่ผ่านมา โดยได้รับความนิยมอย่างมากในสหรัฐ ระบบธุรกิจ E-book ในช่วงแรกเป็นการขายแบบ wholesale model คือสำนักพิมพ์แต่ละรายขาย E-book ออกไปให้กับผู้ขายแบบขายขาด ซึ่งวิธีนี้ผู้ขายสามารถตั้งราคาขายต่อผู้บริโภคได้เลย

wholesale model

โครงสร้างตลาด E-Book

ในช่วงเริ่มของตลาด E-book จะมีบริษัท Amazon ซึ่งเป็นบริษัทที่ทำธุรกิจเว็บไซต์ขายของออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกา ได้หันมาทำธุรกิจ E-book เป็นเจ้าแรกๆ ทำให้เป็นรายใหญ่ของช่องทางในการขาย E-book ของตลาดในขณะนั้น ด้วยการขาย E-book ผ่านอุปกรณ์ที่เรียกว่า kindle หรือผ่าน application ที่ชื่อ Amazon kindle ทำให้บริษัท Amazon มีส่วนแบ่งการตลาดถึงร้อยละ 90 ซึ่งราคาขาย E-book ของบริษัทที่มีราคาต่ำสุดในขณะนั้นจะอยู่ที่ 9.99 เหรียญสหรัฐ

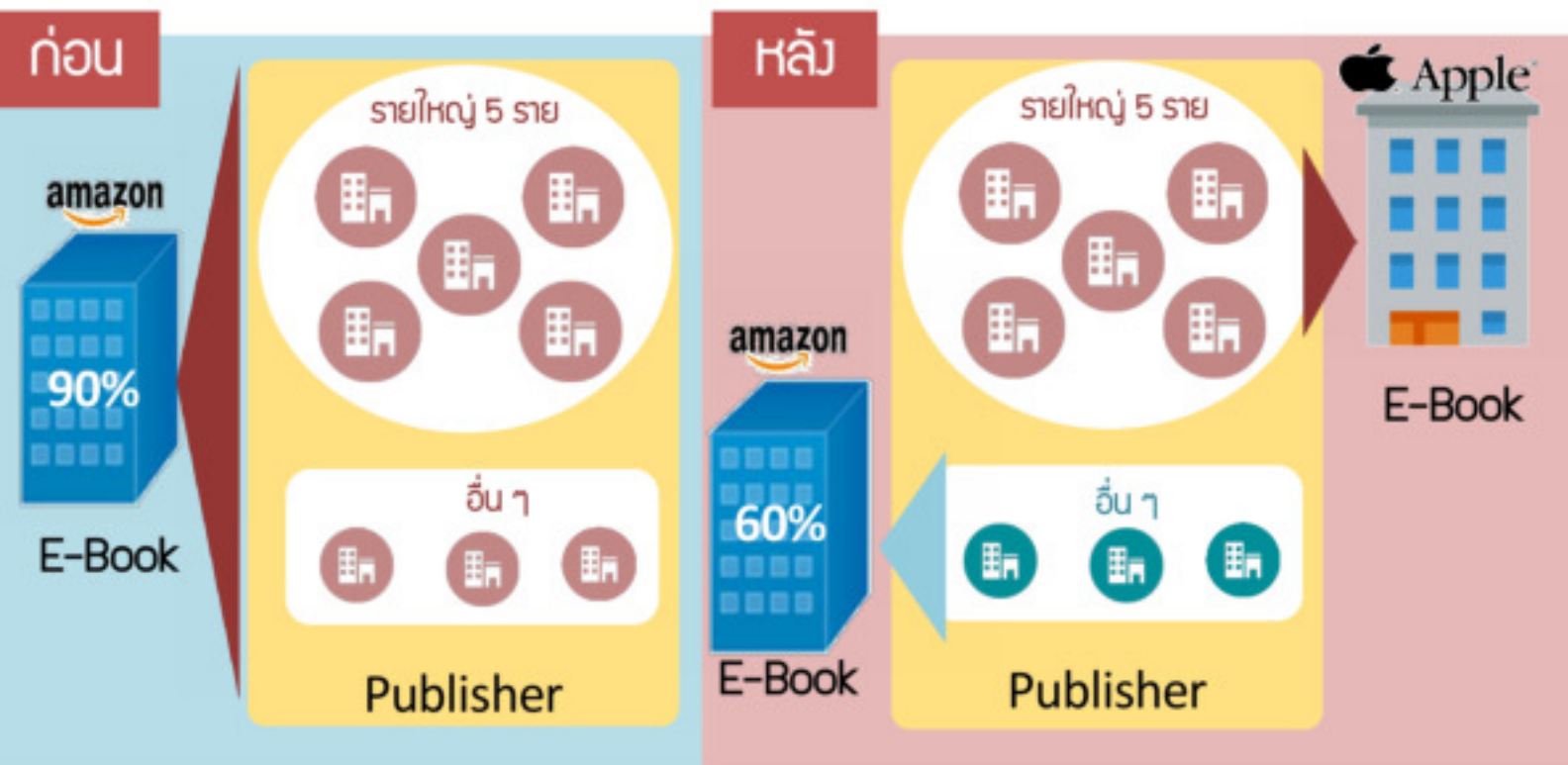

ต่อมาในปี 2010 เมื่อบริษัท Apple ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำด้านเทคโนโลยีไอทีที่เรารู้จักกันดีได้ผลิตตัว iPhone, iPad ได้เริ่มเข้ามาทำธุรกิจ E-book ในตลาดบ้าง โดยบริษัทต้องการนำ E-book ของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ไปขายผ่าน application ซึ่งติดตั้งอยู่ในโทรศัพท์มือถือ iPhone ของตน จึงต้องการดึงสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ในสหรัฐให้นำ E-book มาขายผ่าน application ของตนเองที่เรียกว่า iBook store แทนการขายให้กับบริษัท Amazon ที่เป็นรายใหญ่อันดับหนึ่ง

บริษัท Apple จึงใช้วิธีรุนแรงใจสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ด้วยการเสนอข้อตกลงซื้อขายแบบ agency model คือการให้ทางสำนักพิมพ์ เป็นผู้ตั้งราคาเอง และต้องแบ่งรายได้จากขายให้กับบริษัท Apple ร้อยละ 30 โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อทางสำนักพิมพ์นำ E-book มาขายในช่องทางของของบริษัท Apple แล้วห้ามสำนักพิมพ์ตั้งราคาขาย E-book แก่ช่องทางอื่น เช่น Amazon ในราคาที่ต่ำกว่าที่ขายผ่าน iBook store ของบริษัท Apple

ผลการตกลงร่วมกัน

ด้วยเหตุนี้จึงมีสำนักพิมพ์รายใหญ่ในสหรัฐ 5 แห่ง ซึ่งต้องการขาย E-book ในช่องทางอื่นนอกจากของบริษัท Amazon เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้จึงตกลงทำสัญญาซื้อขายกันตามที่บริษัท Apple เสนอ และเมื่อทางสำนักพิมพ์มีอำนาจในการกำหนดราคาขายได้เอง จึงพากันขึ้นราคา E-book ในตลาดซึ่งจากเดิมราคาต่ำสุดอยู่ที่ 9.99 เหรียญสหรัฐ เป็น 12.99 - 14.99 เหรียญสหรัฐ ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากการขึ้นราคา ทางบริษัท Apple ก็จะได้ส่วนแบ่งการขายที่มากขึ้นตามการปรับราคาให้สูงขึ้นและยังเป็นการจูงใจให้สำนักพิมพ์ให้มาทำการค้ากับ Apple แทนการทำการค้ากับ Amazon ด้วย

ดังนั้นในปี 2012 กระทรวงยุติธรรมสหรัฐ จึงยื่นฟ้องบริษัท Apple และสำนักพิมพ์ทั้ง 5 แห่งที่ได้ตกลงร่วมกันในการตั้งราคาขาย E-book ให้สูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น เป็นการกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการผูกขาดทางการค้าของสหรัฐ

บริษัท Apple ได้สู้คดีจนกระทั่งถึงศาลฎีกา และมีคำตัดสินออกมาว่าบริษัท Apple พิจารณา ทำให้บริษัท Apple ต้องจ่ายค่าปรับ 450 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยก่อนหน้านี้ศาลอุทธรณ์ได้เคยมีคำสั่งให้บริษัท Apple ปรับแก้ไขสัญญาที่ได้ทำไว้กับสำนักพิมพ์ไว้แล้ว

อย่างไรก็ตามพฤติกรรมทางการค้าดังกล่าว หากเกิดขึ้นในประเทศไทย ก็จะเข้าข่ายการกระทำผิดต่อ พ.ร.บ.การแข่งขันทางการค้า พ.ศ.2542 มาตรา27(1) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าห้ามกำหนดราคาขายสินค้าหรือบริการตามที่ตกลงกัน ซึ่งถือว่าเป็น Hardcore cartel หากผู้ใดกระทำความผิดต่อโดนจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อมูลเพิ่มเติม

E-Book

ย่อมาจาก Electronic Book (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์) หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านหน้าจอ คอมพิวเตอร์ ทั้งในระบบออฟไลน์ และออนไลน์

Kindle

เป็นอุปกรณ์ที่มีลักษณะเหมือน Tablet ใช้ในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แต่ความสามารถการใช้งานจะไม่เท่ากับ Tablet ทั่วไป เนื่องจากถูกผลิตมาเพื่อสำหรับอ่าน E-Book (หนังสืออิเล็กทรอนิกส์) ของบริษัทAmazon โดยเฉพาะ

บรรณาธิการ : นายวัฒนศักดิ์ เสือเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า
เรียบเรียงโดย : นายกิตติชัย คล้ายอุบล
นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
ตรวจปรับปรุงโดย : นางอร่ามศรี รุพินธ์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาและส่งเสริม
การแข่งขันทางการค้า

